

A macska ivartalanításáról

Hasznos tudnivalók

Forrás:

Dr. Csikós Károly

állatorvos

Mancsok Állatorvosi Rendelő

Újpesti cím: 1045 Budapest, Chinoin u. 4, Tel.: 1/787-2637

Krisztinaváros: 1013 Budapest, Roham u. 3, Tel.: 1/201-0052

A macska ivartalanításáról

Hasznos tudnivalók

Az ivartalanítás

Egy nőténytől és egy kandúrtól **hét év alatt 420.000** leszármazott születik. E két egyed ivartalanítása tehát egyenlő 420.000 meg nem született macskával. **Ekkora a felelősége tehát mindazoknak, akik nem hajlandók ivartalanítani a macskájukat.** Világméretű problémáról van szó, vannak országok, ahol az ivartalanítás szükségességét évtizedek óta hangsúlyozzák és sikerült is jelentős eredményeket elérni (pl. Ausztrália, Svájc, Svédország, Anglia), míg számos országban nem történik semmi érdemleges, az állatok szabadon szaporodnak, pusztulnak el fiatalon, betegségben, kegyetlenkedés miatt, balesetekben. Az Egyesült Államokból származó statisztikai adat szerint naponta 70.000 macskakölyök és 10.000 embergyerek születik. Még ha minden amerikai újszülött magához venne is egy kismacskát, akkor is 60.000 kismacska maradna gazda nélkül naponta az USA-ban! Magyarországon és sok helyütt a világban az az előítélet akadályozza az ivartalanítást, hogy “sajnálom, nem akarom megfosztani a macskát a szextől”. Különösen a férfiak viszolyognak a kandúrok kasztrálásának gondolatától. Pedig a macskák körében a szex nem örömszerző foglalatosság, mint az emberek esetében. Pusztán a fajfenntartást célozza. A párzó macskák viselkedésének megfigyelése világosan bizonyítja, hogy abban sok öröme az egyik félnek sincs. Az is nyilvánvaló, hogy a nőtény csak akkor hajlandó magához engedni a kandúrt, ha éppen tüzel. A tüzelések közötti nyugalmi időben semmiféle szexuális magatartást nem mutat, ez is igazolja, hogy az nem számít örömforrásnak. Tehát az ivartalanítás nem fosztja meg a macskát semmiféle örömtől. Sőt, a tüzelési időszakban mind a nőtény, mind a hím általános egészségi állapota leromlik, étvágytalan, nyugtalan, szőre elveszíti a fényét. A vemhesség, a kölykök kihordása és felnevelése pedig még tovább terheli a nőtény szervezetét. Ha tehát a hátrányokat összevetjük az előnyökkel, a mérleg egyértelműen az ivarérettséget megelőző ivartalanítás felé billen. Akinek volt már módja megtapasztalni az együttélést egy ivartalanított macskával, határozottan állítja, hogy a legkellemesebb társállat az ivartalanított macska.

Az ivartalanítás előnyei

Az ivartalanítás nem csak a nem kívánatos kismacskák megszületését akadályozza meg, hanem egyben az legegészségesebb beavatkozások egyike. Hogy miért?

1. A kandúrok ivarérés előtti kasztrálása csökkenti a prosztatamegbetegedések és a hererák veszélyét.
2. A hormonjaitól üzött kandúr sokat csavarog, közben súlyos, gyakran végzetes balesetek érik. A kasztrálás hatására leszokik a csavargásról.
3. A nőstények ivartalanítása az első tüzelés előtt jelentősen csökkenti az emlőrák veszélyét. Ha az ivartalanításra az első tüzelés után kerül sor, az emlőrák kockázata ötszázszor nagyobb.
4. A nem ivartalanított, idősebb nőstényeknél gyakori a gennyes méhgyulladás, amely túl sokszor végződik az állat pusztulásával.
5. Az ellés során komplikációk merülhetnek fel (pl. a császármetszés szükségessége), ha ezt időben nem ismerik fel, a nőstény el is pusztulhat.
6. A FeLV, FIV vírusait a párzó macskák egymásnak könnyen átadhatják, így terjesztve a betegséget társaikra és utódaikra.

Forrás: www.famkat.hu

A macska ivartalanítása

Az állatvédelem alapja az ivartalanítás, ami mind a macska, mind a tulajdonos, mind pedig a környezet szempontjából is számos előnnyel jár. Ezért mi is nagyon komolyan vesszük ezt és árkedvezményrel is támogatjuk az elterjedését. Kérjük, írjon vagy telefonáljon, ha kérdése van az ivartalanítással kapcsolatban.

A macska szaporodása

A nőstény macska évente többször, ciklikusan ivarzik. Ilyenkor kész a párzásra. Egy-egy ivarzás mintegy 2-3 hétig tart és ha nem termékenyül meg a macska, akkor 1-2 hét múlva újra kezdi. Ez többször ismétlődik, hosszabb szünet csak a téli időszakra jellemző.

Az ivarzás macskában – szemben a kutyákkal – csak csekély vérzéssel jár, ami általában nem is észlelhető. Inkább a viselkedésbeli változások a jelzik. Ilyenkor a macska tolakodóan barátságos, a tulajdonoshoz és a bútorokhoz dörgölőzik, hempergőzik és igyekszik minden módon magára vonni a figyelmet. Néha kimondottan agresszíven viselkedik. Ez is zavarja a családot, de az igazán kellemetlen a hangos “nyervogása”, ami talán nem is létező szó, de a nyávogás megjelölésnél pontosabban fejezi ki a lényegét. Az ivarzó nőstény, ha teheti, megszökik, majd az utcán veri fel az éjszaka csöndjét, amivel gyakran az örületbe kergeti a környék lakóit.

Az ivarzó nőtények kandúrokat vonzanak a házhoz, amelyek mindig készen állnak a párzásra. Ezek gyakran verekednek egymással, hogy elnyerjék a hangoskodó hölgyek szívét. Sebesüléseket osztva és kapva szolgáltatnak újabb adalékot a környék macskaellenes hangulatához. A kandúrok további kellemetlen sajátossága a bűzös vizelettel való jelölés is, amit a területükön (a lakásban, az udvaron és a nem túl hálás szomszédságban is) szorgalmasan ismételnék.

A sikeres nász végül egy bizonyára nem kívánt macskaalmod eredményez, úgy 9 hét múlva. A nőtények olykor rejtve nevelik fel a kicsinyeiket, amelyek ilyenkor vaddá, az emberi társadalomba beilleszkedni képtelenné válnak, máskor pedig az a gond, hogy a kiscicák, bármely csodálatosak is, senkinek sem kellenek. Ha sikerül is az elsőket az ismerőseinkre rátukmálni őket, a következő alommal ez már biztosan nem megy.

A nőtény macskák ivartalanítása

A nőtény állatok ivartalanítása során műtétilag eltávolítjuk a petefészkeket és a méhet is. Az ilyen macska többé nem ivarzik és nem is tenyésztethető. Ezt a beavatkozást minden nem kimondottan tenyésztés céljából tartott nőtény macska esetében javasolt elvégeztetni. **Magának a műtétnek csekély a kockázata, de számtalan előnnyel jár:**

- megelőzhető vele a nem kívánt szaporulat,
- elmarad az ivarzás, ami kellemetlen tünetekkel jár,
- nem vonzza a házhoz a nőtény a környék kandúrjait,
- kevesebbet érintkezik idegen állatokkal, ezért csökken a sérülések és a fertőzések veszélye,
- nem alakulhat ki a méh gennykórja (pyometra) és
- megelőzhető az esetek döntő többségében rosszindulatú (rákos) tejmirigy daganat.

A nőtények gyakorlatilag bármely életkorban ivartalaníthatóak. Minél fiatalabb korban történik a műtét, annál kevésbé viseli meg az állatot és annál több lehetséges problémát előzhetünk meg vele. Szerintünk a legoptimálisabb időpont az 4-6 hónapos életkor, de 90 dkg testtömeg elérésétől már elvégezhető és 8 hónapos korig minden nem tenyésztés céljából tartott nőtény számára ajánlott.

A műtétet időpontjának megválasztásához figyelembe kell azt is venni, hogy az ivarzás alatt a szokásosnál nagyobb sebet kell készíteni, mert a méh duzzadt. A macska ilyenkor vérzékenyebb és gyengébb az immunrendszere. Ezek csekély mértékben növelik a kockázatot, ezért ha lehet, érdemes **a műtétet két ivarzás között elvégezni.**

A kandúrok ivartalanítása

Kandúrok ivartalanítása céljából műtéileg eltávolítjuk azok heréit. Az ilyen macska többé nem tenyészthető. **A műtét csekély kockázattal és számtalan előnnyel jár.** Segít megelőzni a kandúrokra jellemző kellemetlen magatartási formákat, mint a jelölést, ami a lakásban elviselhetetlen, de a szomszédok sem “díjazzák”. Az ivartalanított kandúr kevésbé agresszív, kisebb területet véd és látogat, ami a balesetek és a verekedésből származó sérülések mellett a fertőzések kockázatát is csökkenti. **Fontos az is, hogy ha nem műteti meg a macskát, mert szereti, akkor nem csak önmagának, a környezetének és a cicának okoz gondot, de semmilyen rálátása sem lesz az utódainak sorsára, így azok közül sok elpusztul majd.** A kandúr macskák gyakorlatilag bármely életkorban ivartalaníthatóak. Ha túl későn kerül a műtetre sor, akkor maradandó rossz szokások alakulhatnak ki, ezért ezt szintén 4-6 hónapos életkorban, legkorábban 90 dkg testtömeg elérésekor, **legkésőbb 8 hónapos életkorig javasoljuk elvégeztetni.**

A műtétről általában

Az ivartalanítás rutin műtéti beavatkozás, aminek természetesen van kockázata. Ha szakszerűen végzik, ez a kockázat olyan csekély, hogy össze sem hasonlítható a beavatkozásból származó előnyökkel. **A nőtények ivarzása elvileg gyógyszerekkel, vagyis hormonálisan is elnyomható ideiglenesen, de a gyakori mellékhatások miatt ez nem javasolt.** Rövid ideig alkalmazva is veszélyesebb, mint a műtét. Ha az ivartalanítást időben, fiatal és egészséges állaton végzik el, akkor szinte észre sem veszi. Hogy ez biztosan így legyen, néhány tanácsot érdemes megfogadni:

1. Végeztesse el időben, mindkét nem esetében 4-6 hónapos életkor körül a műtétet. Minél fiatalabb az állat, annál kevésbé viseli meg és annál több probléma előzhető meg vele.
2. Ha a nőtény tüzel, akkor várja meg, amíg abbahagyja. A két ciklus között gyakran csak néhány nap pihenőt tart, de ilyenkor tanácsos elvégeztetni a műtétet, mert az ivarzás komplikációt okozhat.
3. A műtét előtt az alapos állatorvosi vizsgálat mellett javasolt vérvizsgálatot is végeztetni, különösen, ha a macska nem teljesen egészséges vagy 7 évesnél idősebb.
4. **Az egészséges macskákat a műtét előtt fél napig koplaltatni kell. A leghelyesebb, ha az előző este legkésőbb 8 óráig eszik, majd a műtét reggelén csak vizet kapjon.** Kiscicákat csak néhány óráig szabad koplaltatni, a beteg állatok esetében pedig kérje ki előre az állatorvos tanácsát.
5. Legalább fél nappal a műtét előtt zárja be az állatot, nehogy elszökjön.
6. A műtetre jelentkezzen be előre.
7. Az ivartalanítás időpontja kiváló alkalom a mikrochip beültetésére is. Ez altatás nélkül is elvégezhető, de akkor fájdalmat okoz.

Annak érdekében, hogy ez a beavatkozás minél szélesebb körben elterjedhessen, igyekszünk alacsonyan tartani az árát. A részletek felől érdeklődjön az állatorvosnál.

A műtét napján hozza el a cicát a délelőtti rendelés során, mi megvizsgáljuk, majd napközben elvégezzük a beavatkozást és a megoperált macska teljesen felébredve általában még aznap, a késő délutáni-esti órákban vihető haza. Csak indokolt esetben van szükség a műtét után kórházi ápolásra. Hazaérve tartsa a macskát biztonságos helyre zárva, amíg nagyon kába. Ha már nem az, akkor itassa meg, majd negyed óra múlva adjon neki enni. Az első napokban a Hill's Prescription Diet Feline i/d gyógytáp etetését javasoljuk, mert ez nagyon tápláló, könnyen emészthető és kíméli a gyomor nyálkahártyáját.

A műtétet követően az altatás utóhatásai általában 24 óra után elmúlnak és tiszta, biztonságos környezetben, megfelelő táplálás esetén a lábadozás szinte mindig eseménytelenül zajlik. A legtöbbször olyan módszerrel operálunk, hogy utána nincsen szükség védőgallérra, vagyis a bőr mélyebb rétegében (intradermálisan) elhelyezett felszívódó varróanyagokkal zárjuk a műtéti sebeket, így varratszedésre nincsen szükség. Ha nem észlel semmilyen problémát, akkor a 3. napon várjuk a macskát felülvizsgálatra. Ez ingyenes. Ha messze lakik és nem tud ismételten eljönni, akkor komplikációmentes gyógyulás esetén az is megteszi, ha időnként a megszemléli a sebet. Ha valamilyen ok miatt kívülről is látható, vagyis nem felszívódó varratokat alkalmaztunk, akkor eseménytelen sebgyógyulás esetén legkorábban a műtétet követő 10. napon kerülhet sor a varratszedésre. Kandúrok esetében általában nincsen szükség ellenőrző vizsgálatra, ahogy varratszedésre sem.

Ha a műtét után bármilyen problémát észlel vagy nem tudja eldönteni, hogy amit tapasztalt, az probléma-e, akkor keressen meg bennünket telefonon vagy személyesen.

A nőstény macska műtétének bemutatása

A műtét megismeréséhez némi anatómiai ismeretre is szükség van. A petefészkek és méh a hasüregben található szervek. Függesztő szalagok segítségével kapcsolódnak a gerincoszlop közelében a hasfalhoz. A macskának, szemben az emberrel, két szarvú a méhe, vagyis a méhtest viszonylag rövid, legfeljebb 1-2 cm, ami előre felé két hosszú méhszarvra válik szét, vagyis egy ipszilont alkot. A petefészkek a méhszarvak elülső végén helyezkednek el. A petefészkek és a méh véreire a függesztő szalagokból származnak, elől a petefészkeknél és hátul a méhnyaknál lépnek be.

A nőstény macskák ivartalanítása során petefészek- és a méheltávolítást (ovariohysterectomiát) végzünk. Hasonlóan elfogadott módszer az, amikor csak a petefészkek kerülnek eltávolításra (ovarectomia), de azok szimpla „lekötése” a macska egészségkárosodásához vezető műhiba.

A műtétet altatásban végezzük. Ehhez előbb alaposan megvizsgálunk minden macskát. Ha az állat 7 évesnél idősebb vagy valamely betegségben szenved, akkor kiegészítő laboratóriumi vérvizsgálatot javasolunk. Ez, természetesen, az egészséges és a fiatal állatok esetében is elvégezhető. Ezután nyugtató és fájdalomcsillapító injekciókkal előkezeljük (premedikáljuk) a macskát, majd elaltatjuk. Minden esetben az állat korának és egészségi állapotának megfelelő altatási módszert választunk, ennek megfelelően a műtét ára eltérő lehet. Ha a nagyobb kockázat miatt (vagyis idős vagy beteg macska esetén) drágább altatási módszerre van szükség, azt előre jelezzük.

Amíg a macska alszik, állandó felügyelet alatt áll.

A műtét első lépéseként az előkészítő helyiségben enyhe nyomással kiürítjük a macska húgyhólyagját, majd leborotváltuk a hasfalat.

A szőrt felporszívózzuk.

A műtéti területen a bőrt fertőtlenítő szerekkel csíráatlanítjuk, majd steril műtéti izoláló kendővel fedjük. Az operációt bemosakodás után, steril műtőskesztyűben, a műtőben végezzük. A közben használt anyagok és eszközök is vagy sterilen érkeznek (pl. az egyszer használatos izoláló kendők) vagy pedig előre magunk sterilizáljuk (tűfogók, érfogók stb.).

A műtét első lépéseként rövid, általában 1-2 cm hosszú metszést ejtünk a hasfal megfelelő pontján, majd egy erre a célra szolgáló eszközzel kiemeljük az egyik méhszarvat. A kis metszés előnye, hogy fájdalommentesebb lesz a gyógyulás és kisebb az esély a komplikációkra, pl. kevésbé hül le a macska szervezete a műtét során.

A kiemelt méhszarv végén felkeressük a petefészket, aminek függesztő szalagját részben, az ereket nem érintve átmetszük, így teljesen kiemelhetjük a méhszarvat és a petefészket a hasüregből. A méhszarv jobbra, a petefészek balra fent, az utóbbihoz térő nagy vérerek pedig balra láthatóak.

Az erek lekötése után a függesztő szalagot teljesen átvágjuk. Ezt követően felkeressük a másik méhszarvat és azt is kiemeljük a hasüregből.

A már leírtak szerint lekötjük és elvágjuk a vérereket és a függesztő szalagot itt is, ezáltal az egész méh kiemelhetővé válik.

Végül lekötjük a méhtest vérereit is, és a méhnyak közelében átmetszve eltávolítjuk az egész méhet a petefészekkel együtt.

A hasfalat több rétegben zárjuk. Ehhez, akár csak a lekötésekhez, kizárólag felszívódó varranyagot használunk. Előbb az izomréteget és a bőr alatti kötőszövetet varrjuk össze, majd a bőrbe helyezzük be a varratokat. Erre általában az intradermális technikát használjuk,

amikor felszívódó varróanyaggal belül egyesítjük a sebszéleket vagy, ha ez nem lehetséges, akkor nem felszívódó varróanyaggal csomós varratokkal zárjuk a bőrsébet. Ilyenkor a műtétet követően legkorábban 10 nappal kerülhet sor a varratszedésre. Ha felszívódó intradermális sebzárást végeztünk, akkor nincs szükség varratszedésre. E technika további előnye, hogy kevésbé zavarja a macskát, mint a csomós varratok, így általában nincs szükség védőgallérra sem a nyálgátás megakadályozása érdekében. Mint minden operációnál, az ivartalanításkor is megfelelő fájdalomcsillapítót kap a macska, ami elősegíti a fájdalommentes, gyors gyógyulást.

A műtét után a macskát felébresztjük, majd még aznap hazaadjuk. Általában még aznap este esznek. **Az ingyenes ellenőrző vizsgálatra a műtétet követő 3. napon kerüljön sor.**

Összefoglalva a műtét

- altatásban történik, vagyis a macska semmit sem érez belőle,
- kis seben át végezzük,
- nem jár számottevő vérzéssel,
- sterilen történik, ezért nincsen szükség az állat antibiotikus kezelésére, valamint
- az alkalmazott technikák és a fájdalomcsillapítás következtében az operált macskák többsége már másnap tünetmentes és utána gyorsan lábadozik.

A módszer előnye, hogy minden belső lekötéshez és varrathoz felszívódó varróanyagot használunk, így nem kell később kellemetlen komplikációktól tartani és a hasüregbe nem kerül semmi (tampon vagy más eszköz) a műtét során, ami esetleg bent maradhat. A viszonylag kis seb is sok szempontból kedvező a macska számára, kevesebb fájdalommal jár és gyorsabb a gyógyulás.

Forrás:

Dr. Csikós Károly

állatorvos

Mancsok Állatorvosi Rendelő